

21 Ιουλίου, 1989

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΤΣΟΥΡΑ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ,

Καθ' ων η Αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 792/87)

Αιτιολογία διοικητικής πράξεως — Πρέπει να είναι σαφής — Αποτελεί την έκθεση των νομικών και πραγματικών λόγων και των κριτηρίων, που χρησιμοποίησε η διοίκηση για να φθάσει στην απόφασή της — Συμπληρώνεται από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου.

5

Κατάχρηση εξουσίας — Διακριτική εξουσία — Χρήση για αλλότριο σκοπό — Συνιστά κατάχρηση εξουσίας.

Ο Αιτών υπέβαλε τον Δεκέμβριο του 84 αίτηση ατελούς εισαγωγής αυτοκινήτου βάσει του διατάγματος 188/82, ως επαναπατρισθείς Κύπριος. Ο ίδιος εδήλωσε ως ημέρα επανεγκαταστάσεώς του την 11.2.84, αλλ' η αρμοδία Αρχή υιοθέτησε την 19.12.80 και απέρριψε την αίτηση επί τω ότι δεν είχε υποβληθή εντός ευλόγου χρόνου.

10

Ο Αιτών προσέβαλε την εν λόγω απόφαση με Αίτηση Ακυρώσεως, η οποία εν τέλει απορρίφθηκε. Μετά την απόφαση ο Αιτών υπέβαλε Αίτηση στον Υπουργό Οικονομικών προς άσκηση της διακριτικής του εξουσίας βάσει της επιφυλάξεως του διατάγματος 188/82 "...κέκτηται εξουσίαν... εις Κυπρίους επαναπατρισθέντας προ της 1.1.82, οι οποίοι δεν πληρούν τους ανωτέρω λόγους".

15

20

Προς τον Υπουργό υπεβλήθη σημείωμα από Υπάλληλο του

5 Υπουργείου. Ο Υπουργός ανέγραψε “Θα είναι παράνομη και αυθαίρετη ενέργεια να του δοθή έγκριση, διότι υπάρχουν εκατοντάδες παρόμοιες περιπτώσεις μεταξύ των οποίων και του αδελφού μου προς τον οποίον αρνήθηκα”. Δυο μέρες αργότερα ο Υπουργός έγραψε “απάντησε αρνητικά”.

10 Ως αποτέλεσμα, η υπάλληλος, που είχε υποβάλει το σημείωμα απέστειλε επιστολήν στον Αιτούντα, με την οποία τον πληροφόρησε για την απόρριψη της Αιτήσεώς του και η οποία περιέχει αντιφατικές αιτιολογίες, οι οποίες υπήρχαν και στο σημείωμα προς τον Υπουργόν.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση, απεφάσισε:

- 15 1. Η αιτιολογία διοικητικής πράξεως πρέπει να είναι σαφής. Η αιτιολογία αποτελεί την έκθεση των νομικών και πραγματικών λόγων και των κριτηρίων, που χρησιμοποίησε η διοίκηση για να φθάσει στην απόφασή της. Η τυχόν αοριστία μπορεί να καλυφθή, αν υπάρχουν στοιχεία στον διοικητικό φάκελο.
- 20 2. Στην υπόθεση αυτή η σημείωση του Υπουργού “απάντησε αρνητικά” δεν είναι αιτιολογημένη. Ο Υπουργός δεν φαίνεται να υιοθέτησε τις αιτιολογίες στο ενώπιόν του σημειώμα. Η αιτιολογία, αν υπάρχει, είναι ασαφής αόριστη αντίθετη με τα γεγονότα και τα στοιχεία του φακέλου.
- 25 3. Η χρήση διακριτικής εξουσίας για αλλότριο σκοπό, αποτελεί κατάχρηση εξουσίας. Η αναφορά στο σημείωμα του Υπουργού “... υπάρχουν εκατοντάδες άλλες παρόμοιες περιπτώσεις ...” καταδεικνύει αλλότριο σκοπό.
- 30

*Η επίδικη πράξη ακυρώνεται.
Ουδεμία διαταγή για έξοδα.*

35 *Αναφερόμενες υποθέσεις:*

Katsoura v. Republic (1986) 3 C.L.R. 1051,

40 *Rallis v. Greek Communal Chamber (Director, Greek Education) 5 R.S.C.C. 11,*

Pancyprian Federation of Labour (PEO) v. Board of Cinematograph Films

Censors and Another (1965) 3 C.L.R. 27,

Sunshore Estates Ltd v. Municipal Corporation of Famagusta (1971) 3 C.L.R. 440,

Alona Co - Operative Society v. Republic (1986) 3 C.L.R. 222,

Skaros v. Republic (1986) 3 C.L.R. 2109,

Nicolaides v. Municipality of Latsia (1987) 3 C.L.R. 1496,

Δημοκρατία ν. Φιλίππιδη (1989) 3 Α.Α.Δ. 292,

Αρμονία Εστέιτς Λτδ και Άλλη ν. Δημοκρατίας (1989) 3 Α.Α.Δ. 1127.

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, με την οποία το αίτημα του αιτητή για εισαγωγή αδασιολόγητου αυτοκινήτου δεν έγινε δεκτό.

Α. Σ. Αγγελίδης, για τον Αιτητή.

Στ. Θεοδούλου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Β, για τους Καθ'ων η αίτηση.

ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Ο αιτητής με την παρούσα προσφυγή προσβάλλει τη νομιμότητα της απόφασης του καθ'ου η αίτηση, με την οποία το αίτημα για εισαγωγή αδασιολόγητου αυτοκινήτου δεν έγινε δεκτό. Η απόφαση κοινοποιήθηκε στο δικηγόρο του αιτητή με επιστολή ημερομηνίας 11 Ιουλίου, 1987.

Ο αιτητής είναι Κύπριος. Το 1966 πήγε στην Αγγλία για σπουδές. Το 1968 ανάλαβε εργασία στην Ολυμπιακή Αεροπορική Εταιρεία. Το 1972 το χουντικό καθεστώς της Ελλάδας τον απέλυσε. Από το 1972 μέχρι το 1980 εργαζόταν σε διάφορες αεροπορικές εταιρείες και ταυτόχρονα παρακολουθούσε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Στις 19 Δεκεμβρίου, 1980, επέστρεψε στην Κύπρο. Στις 27 Δεκεμβρίου, 1984, υπόβαλε αίτηση, με βάση το Διάταγμα

- 188/82, που εκδόθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 11(2) του περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου του 1978 (Αρ. 18/78) - (βλ. Επίσημη Εφημερίδα 1783, ημερομηνίας 11 Ιουνίου, 1982, Παράρτημα Τρίτο, Κ.Δ.Π. 188, σελ. 885), για απαλλαγή από πληρωμή δασμού για εισαγόμενο αυτοκίνητο. Ισχυρίστηκε ότι εγκαταστάθηκε μόνιμα στη Δημοκρατία την 1 Μαρτίου, 1984.
- 5
- 10 Ύστερα από δέουσα έρευνα, η αρμόδια Διοικητική Αρχή, ο Διευθυντής των Τελωνείων, κατάληξε στο συμπέρασμα ότι ορθή ημερομηνία μόνιμης εγκατάστασης του αιτητή ήταν η 19η Δεκεμβρίου, 1980.
- 15 Το αίτημά του απορρίφθηκε, για το λόγο ότι δεν υπόβαλε την αίτησή του μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την άφιξή του στην Κύπρο.
- 20 Η νομιμότητα της πιο πάνω απόφασης προσβλήθηκε με την προσφυγή 520/85. Το Δικαστήριο αποφάσισε ότι η απόφαση του Διευθυντή, αναφορικά με την ημερομηνία της επανεγκατάστασης, ήταν, με βάση τα ενώπιόν του στοιχεία, εύλογα επιτρεπτή και ότι η αίτηση δεν έγινε μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την άφιξη του αιτητή στην Κύπρο - (βλ. *Katsoura v. Republic* (1986) 3 C.L.R. 1051).
- 25
- 30 Μετά την έκδοση της δικαστικής απόφασης ο δικηγόρος του αιτητή, με επιστολές του, ημερομηνίας 3 Ιουλίου, 1986, 16 Ιανουαρίου, 1987 και 9 Απριλίου, 1987, αναφέρθηκε στην απόφαση του Δικαστή στην προσφυγή Αρ. 520/85 και ζήτησε από τον Υπουργό Οικονομικών να ασκήσει τη διακριτική του ευχέρεια, με βάση την επιφύλαξη του Διατάγματος Κ.Δ.Π. 188/82. Η επιφύλαξη έχει:-
- 35 “Νοείται περαιτέρω ότι ο Υπουργός Οικονομικών κέκτηται εξουσίαν όπως παραχωρή ατέλειαν εις Κυπρίους επαναπατρισθέντας προ της 1.1.1982 οι οποίοι δεν πληρούν τους ανωτέρω όρους”.
- 40 Στις 11 Ιουλίου, 1987, κοινοποιήθηκε η προσβαλλόμενη με την παρούσα προσφυγή αρνητική απόφαση.

Η προσφυγή βασίζεται, μεταξύ άλλων, στα πιο κάτω νομικά σημεία:-

1. Η απόφαση εκδόθηκε από αναρμόδιο όργανο.
2. Η απόφαση είναι αναιτιολόγητη και η αιτιολογία συγκρούεται με τα στοιχεία της υπόθεσης. 5
3. Η κρινόμενη απόφαση είναι προϊόν κατάχρησης και/ή υπέρβασης εξουσίας.

Ο δικηγόρος του αιτητή υπόβαλε ότι η επιστολή της 11ης Ιουλίου, 1987, στάληκέ από μία δημόσια υπάλληλο με εντολή Γενικού Διευθυντή και ο Υπουργός, ο οποίος είναι το αρμόδιο με το Νόμο όργανο, δεν έλαβε την κρινόμενη απόφαση. 10

Τα έγγραφα που παρουσιάστηκαν στο Δικαστήριο, ειδικά τα υπογραμμένα χειρόγραφα του Υπουργού, ημερομηνίας 8 Ιουλίου και 10 Ιουλίου σε Σημείωμα της 8ης Ιουλίου, 1987, αντικρούουν καταλυτικά τον ισχυρισμό της αναρμοδιότητας του οργάνου. 15

Το Σημείωμα αναφέρεται στην “Υπόθεση Παναγιώτη Κάτσουρα, Αρ. Προσφυγής 520/85, Αρ. Απαλλαγής 01.19/2542”. 20

Αναφέρεται στο ιστορικό της υπόθεσης και συνεχίζει:-

“Ο κ. Κάτσουρας τώρα με επιστολές του δικηγόρου του κ. Ανδρέα Σ. Αγγελίδη ζητά άσκηση της διακριτικής σας εξουσίας σύμφωνα με την Κ.Δ.Π. 188/82. 25

Από την εξέταση της υπόθεσης αυτής διαπιστώνεται ότι ο κ. Κάτσουρας δεν έθεσε υπόψη του Υπουργείου τούτου κάποιο σοβαρό προσωπικό λόγο που να δικαιολογεί την ικανοποίηση του αιτήματός του. Αντί αυτού προκύπτει ότι: 30

- A) Αν δεχθούμε τη δήλωσή του ότι επέστρεψε για μόνιμη εγκατάσταση στην Κύπρο το 1984 τότε ο Υπουργός Οικονομικών σύμφωνα με την Κ.Δ.Π. 188/82 δεν έχει διακριτική εξουσία να εξετάσει την αίτησή του. 35
- B) Αν δεχτούμε ότι επανεγκατάσθηκε το 1980 τότε δεν συνέτρεξαν οι πιο κάτω προϋποθέσεις: 40

5 α) Κατά το χρόνο της επανεγκατάστασής του στην Κύπρο δεν υπήρχε καμιά νομοθετική πρόνοια που να επέτρεπε σε Κύπριους επαναπατριζόμενους την εισαγωγή οχήματος πάνω σε αδασολόγητη βάση. Μετά τη νομοθετική ρύθμιση πάνω στο θέμα αυτό, με την Κ.Δ.Π. 151/81, παρέλειψε να εισάξει όχημα που σύμφωνα με τις πρόνοιες του αναφερόμενου διατάγματος θα έπρεπε να είχε στην κατοχή του για περίοδο τουλάχιστο ενός χρόνου, στο εξωτερικό.

10 β) Παρέλειψε μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την ημερομηνία της επανεγκατάστασής του στην Κύπρο να εισάξει αυτοκίνητο σύμφωνα με τις πρόνοιες της Κ.Δ.Π. 182/82. Αντ' αυτού υπέβαλε τη σχετική αίτηση προς το Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων πολύ αργότερα, 5 χρόνια περίπου μετά την επανεγκατάστασή του στη Δημοκρατία και χωρίς μάλιστα να συντρέχει κάποιος ιδιαίτερος λόγος που να δικαιολογεί σε κάποιο βαθμό τη μεγάλη αυτή καθυστέρηση της υποβολής του αιτήματός του.

Υποβάλλεται και παρακαλώ για οδηγίες σας”.

Τα ιδιόχειρα του Υπουργού έχουν:-

“Φιλιά,

Να με δεις προτού ενεργήσεις, θα είναι παράνομη και αυθαίρετη ενέργεια να του δοθεί έγκριση διότι υπάρχουν εκατοντάδες παρόμοιες περιπτώσεις μεταξύ των οποίων και του αδελφού μου προς τον οποίο αρνήθηκα.

(Υπογραφή)

8/7”

Και παρακάτω:-

“Απάντησε αρνητικά.

(Υπογραφή)

10/7”

40 Στις 11 Ιουλίου, 1987, στάληκε στο δικηγόρο του αιτητή η πιο κάτω επιστολή:-

“Κύριε,

Θέμα: Αίτηση του κ. Παναγιώτη Κάτσουρα για εισαγωγή αυτοκινήτου πάνω σε αδασιμολόγητη βάση ως Κύπριου επαναπατρισθέντα

- Έχω οδηγίες από τον Υπουργό Οικονομικών ν' αναφερθώ σε προηγούμενη αλληλογραφία που λήγει με επιστολή σας ημερ. 9.4.87 σχετικά με το πιο πάνω θέμα και να σας πληροφορήσω τα ακόλουθα: 5
- Ο Υπουργός Οικονομικών δυνάμει των προνοιών του εδαφίου 19 της Κλάσεως 01 του Τέταρτου Πίνακα του περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου έχει διακριτική εξουσία να εξετάζει αιτήσεις Κυπρίων που επανεγκαταστάθηκαν στη Δημοκρατία προ της 1.1.1982. 10
- Ο κ. Κάτσουρας στην αρχική του αίτηση προς το Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων δηλώνει, ότι η ημέρα επανεγκατάστασής του στην Κύπρο έλαβε χώρα στις 11.2.1984. 15
- Εν όψει των πιο πάνω λυπούμαι να σας πληροφορήσω ότι ο Υπουργός Οικονομικών δεν έχει διακριτική εξουσία να εξετάσει την αίτησή του πελάτη σας κ. Παναγιώτη Κάτσουρα. 20
- Παρακαλώ σημειώστε επίσης ότι και αν ακόμα δεχθούμε σαν ημερομηνία επανεγκατάστασης του κ. Κάτσουρα την 19.12.1980 ο Υπουργός Οικονομικών δεν μπορεί να ικανοποιήσει το αίτημα του πελάτη σας για τους πιο κάτω λόγους: 25
- (α) Κατά το χρόνο επανεγκατάστασής του στην Κύπρο δεν υπήρχε καμιά νομοθετική πρόνοια που να επέτρεπε σε Επαναπατριζόμενους Κυπρίους την εισαγωγή οχήματος πάνω σε αδασιμολόγητη βάση. Μετά τη νομοθετική ρύθμιση πάνω στο θέμα αυτό, με την Κ.Δ.Π. 151/81, παράλειψε να εισάξει όχημα που σύμφωνα με τις πρόνοιες του αναφερόμενου Διατάγματος θα έπρεπε να είχε στην κατοχή του για περίοδο τουλάχιστο ενός χρόνου, στο εξωτερικό. 30
- (β) Παρέλειψε μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την ημερομηνία της επανεγκατάστασής του στην Κύπρο να εισάξει αυτοκίνητο σύμφωνα με τις πρόνοιες της Κ.Δ.Π. 182/82. Αντ' αυτού υπέβαλε τη σχετική αίτηση προς το 40

Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων πολύ αργότερα, 5 χρόνια περίπου μετά την επανεγκατάστασή του στη Δημοκρατία.

5

Με τιμή,

(Υπ.) ΤΡ. Μ. ΠΛΑΤΡΙΤΗ
για Γενικό Διευθυντή
Υπουργείου Οικονομικών”.

10

Οι αποφάσεις των διοικητικών αρχών πρέπει να περιέχουν πλήρη, επαρκή και σαφή αιτιολογία. Η αιτιολογία αποτελεί την έκθεση των πραγματικών και νομικών λόγων που οδήγησαν τη Διοίκηση στην απόφασή της, καθώς και παράθεση κριτηρίων με βάση τα οποία η Διοίκηση άσκησε τη διακριτική της ευχέρεια - (Δαγτόγλου - Διοικητικό Δίκαιο α', β' έκδοση, σελ. 219· Παναγοπούλου - Περί της Αιτιολογίας των Διοικητικών Πράξεων, 1976, σελ. 25, 106). Η αιτιολογία μπορεί να συμπληρώνεται από τα στοιχεία του φακέλου. Η αιτιολογία δεν είναι αναγκαίο να είναι μακροσκελής. Μπορεί να είναι και λακωνική, ανάλογα με την περίπτωση. Η αιτιολογία συνδέεται άμεσα με τη νομική έκδοση και νομιμότητα της διοικητικής πράξης. Περαιτέρω είναι αναγκαία για να μπορεί με ευχέρεια να γίνεται ο δικαστικός έλεγχος. (Βλ., μεταξύ άλλων, *Stavros Rallis and Greek Communal Chamber (Director, Greek Education)* 5 R.S.C.C. 11, στη σελ. 18, *Pancyprian Federation of Labour (PEO) and 1. Board of Cinematograph Films Censors, 2, Minister of Interior of the Republic of Cyprus* (1965) 3 C.L.R. 27, *Sunshore Estates Ltd v. The Municipal Corporation of Famagusta* (1971) 3 C.L.R. 440, *Alona Co - Operative Society v. Republic* (1986) 3 C.L.R. 222, *Skaros v. The Republic* (1986) 3 C.L.R. 2109, *Nicolaidis v. Municipality of Latsia* (1987) 3 C.L.R. 1496, *Κυπριακή Δημοκρατία, Μέσω Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας και Άλλος ν. Σταύρου Φιλίππιδη* (1989) 3 Α.Α.Δ. 292).

Η αιτιολογία είναι σαφής εφόσον αναφέρονται συγκεκριμένα τα στοιχεία στα οποία η Διοίκηση στήριξε την ουσιαστική κρίση της, ειδικά για την κρινόμενη περίπτωση, σε τρόπο ώστε να είναι εφικτός ο δικαστικός έλεγχος. Η σαφήνεια αυτή δεν είναι συνάρτηση της λεπτομέρειας, αρκεί η αιτιολογία να είναι σαφής, έστω και περιληπτική, εφόσον τα επί μέρους στοιχεία

40

υπάρχουν αναλυτικά στο φάκελο. Αιτιολογία που διατυπώνεται κατά γενικό και αόριστο τρόπο, ώστε να μην προκύπτει με ποια στοιχεία μορφώθηκε η κρίση ή πρόκριση της διοίκησης, είναι αόριστη, γιατί ο Δικαστής δεν έχει στη διάθεσή του συγκεκριμένα στοιχεία επιδεκτικά δικανικής εκτίμησης και άσκησης του δικαστικού ελέγχου. Η αοριστία όμως καλύπτεται από τα στοιχεία του φακέλου όταν τα στοιχεία αυτά συμπληρώνουν την αοριστία, στην περίπτωση που το σφάλμα περιορίζεται στη διατύπωση της αιτιολογίας - (Οικονόμου - "Ο Δικαστικός Έλεγχος της Διακριτικής Εξουσίας" 1966, σελ. 235).

Η απόφαση "απάντησε αρνητικά" είναι χωρίς καμιά αιτιολογία. Η αρνητική απάντηση, λόγω έλλειψης εξουσίας να εξετάσει την αίτηση, ή για μία από τις διάφορες συγκρουόμενες αιτίες που αναφέρονται στις υποπαραγράφους (α) και (β) της επιστολής της 11ης Ιουλίου, 1987, δεν φαίνεται να υιοθετήθηκαν από τον Υπουργό, ο οποίος στο ιδιόχειρό του της 8ης Ιουλίου, 1987, έγραψε: "Θα είναι παράνομη και αυθαίρετη ενέργεια να του δοθεί έγκριση διότι υπάρχουν εκατοντάδες παρόμοιες περιπτώσεις".

Η αιτιολογία στην παρούσα περίπτωση, εάν υπάρχει, είναι συγκρουόμενη, ασαφής, αόριστη, αντίθετη με τα γεγονότα και τα ορθά στοιχεία του φακέλου. Δεν είναι επαρκής και δεν ικανοποιεί τις αρχές που διέπουν την αναγκαιότητα της αιτιολογίας. Για το λόγο αυτό η προσφυγή θα επιτύχει.

Μια διοικητική αρχή οφείλει να ασκεί τη διακριτική της ευχέρεια εύλογα, σύμφωνα με το Νόμο και τις αρχές του διοικητικού δικαίου. Η άσκηση της διακριτικής ευχέρειας πρέπει να είναι πραγματική άσκηση διακριτικής ευχέρειας πρέπει να είναι πραγματική άσκηση διακριτικής εξουσίας, σύμφωνα με το Νόμο και τους σκοπούς του νομοθέτη. Η άσκηση εξουσίας για αλλότριο σκοπό, όπως η αναφορά ότι υπάρχουν εκατοντάδες παρόμοιες περιπτώσεις, στο σημείωμα του Υπουργού, αποτελεί κατάχρηση εξουσίας - (Βλ. **1. Armonia, Estates Ltd., 2. Ιερά Μονή Αγίου Νεοφύτου ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω Του Υπουργικού Συμβουλίου** (1989) 3 Α.Α.Δ. 1127).

Η προσβαλλόμενη πράξη θα ακυρωθεί για το λόγο, ότι είναι προϊόν κατάχρησης και/ή υπέρβασης εξουσίας.

Για τους πιο πάνω λόγους η προσφυγή επιτυγχάνει. Η προσβαλλόμενη πράξη κηρύσσεται άκυρη και χωρίς κανένα νομικό αποτέλεσμα.

5 Καμιά διαταγή για έξοδα.

Η επίδικη απόφαση ακυρώνεται χωρίς έξοδα.